

МІНІСТЕРСТВО ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ

Н А К А З

N 113/247 від 08.07.99
м.Київ

vd990708 vn113/247

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
4 серпня 1999 р.
за N 528/3821

Про затвердження Положення про організацію професійного
навчання безробітних за модульною системою

*{ Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства
праці та соціальної політики
N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006
Наказом Міністерства соціальної політики
№ 68/124 ([z0306-12](#)) від 08.02.2012 }*

З метою забезпечення реалізації заходів, передбачених
Концепцією професійної підготовки, перепідготовки та підвищення
кваліфікації незайнятого населення, схваленою постановою Кабінету
Міністрів України від 1 лютого 1996 р. N 150 ([150-96-п](#)), та
Програмою зайнятості населення на 1997 - 2000 роки, схваленою
постановою Кабінету Міністрів України від 31 грудня 1996 р. N 1591
([1591-96-п](#)), щодо запровадження модульної системи для
професійного навчання **Н А К А З У Є М О:**

1. Затвердити Положення про організацію професійного навчання
безробітних за модульною системою (додається). { Пункт 1 із
змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства праці та
соціальної політики N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006 }

2. Наказ Міністерства праці та соціальної політики і
Міністерства освіти від 30.10.98 N 178/386 "Про Тимчасове
положення про організацію професійного навчання незайнятого
населення за модульною системою" скасувати.

Міністр праці та
соціальної політики

І.Сахань

Міністр освіти

В.Зайчук

Затверджено

Наказ Міністерства праці та соціальної політики України і Міністерства освіти України 08.07.99 N 113/247

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
4 серпня 1999 р.
за N 528/3821

**Положення
про організацію професійного навчання безробітних
за модульною системою**

{ У назві та тексті Положення слова "незайнятого населення" замінено словом "безробітних"; слова "Міністерство освіти України" у всіх відмінках замінено словами "Міністерство освіти і науки України" у відповідних відмінках з Наказом Міністерства праці та соціальної політики N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006 }

{ У тексті Положення слова „Міністерство освіти і науки Автономної Республіки Крим, управління освіти” замінено словами „Міністерство освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, управління освіти і науки”, слова „Міністерство праці та соціальної політики” у всіх відмінках замінено словами „Міністерство соціальної політики України” у відповідних відмінках, слова „Міністерство освіти і науки України” у всіх відмінках замінено словами „Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України” у відповідних відмінках з Наказом Міністерства соціальної політики № 68/124 ([z0306-12](#)) від 08.02.2012 }

1. Загальні положення

1.1. Модульна система підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації безробітних (далі - модульне професійне навчання) впроваджується з метою підвищення ефективності професійного навчання, введення в навчальний процес гнучких прогресивних технологій, індивідуалізації навчальних програм з урахуванням наявних знань та вмінь слухачів. { Пункт 1.1 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства праці та соціальної політики N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006 }

1.2. Дія цього Положення поширюється на професійне навчання безробітних за робітничими професіями. Після внесення відповідних доповнень Положення може бути використане для впровадження в систему вищої та післядипломної освіти на базі вищої освіти.

1.3. Модульне професійне навчання безробітних, організовується державною службою зайнятості на договірних умовах у навчальних закладах, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від їхнього підпорядкування за наявності в них спеціальних дозволів (ліцензій), що видаються в установленому порядку. { Пункт 1.3 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства праці та соціальної політики N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006 }

1.4. Організація та проведення модульного навчання безробітних здійснюються відповідно до чинного Положення про порядок надання Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття послуг з професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації, затвердженого наказом Міністерства праці та соціальної політики України та Міністерства освіти і науки України

від 13.02.2001 N 53/59 ([z0345-01](#)), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13.04.2001 за N 345/5536, із змінами, та цього Положення. { Пункт 1.4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства праці та соціальної політики N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006 }

2. Терміни та поняття модульної системи навчання

2.1. Модульна система професійного навчання - це гнучка інноваційна педагогічна технологія організації навчального процесу в професійно-технічних навчальних закладах, в основу якої покладено індивідуалізований підхід до освоєння модулів трудових навичок особистістю у визначеній професії за індивідуальними навчальними програмами.

2.2. Модуль трудових навичок - це опис роботи в рамках виробничого завдання чи професії (спеціальності), виражений у вигляді модульних блоків.

2.3. Модульна навчальна програма - це затверджений в установленому порядку документ, у який, в залежності від професії та рівня кваліфікації випускника, включаються модулі трудових навичок, перелік інформативних блоків та виробнича практика визначеної кількості годин.

2.4. Модульний блок - це логічно довершена, прийнятна частина роботи в рамках виробничого завдання, професії (спеціальності) чи сфери діяльності з чітко визначеними початком та закінченням.

2.5. Інформативний блок - це логічно довершена, прийнятна частина навчального матеріалу професійного, гуманітарного чи соціального характеру, потрібна для підтримки модуля трудових навичок та адаптації слухача до реалій ринкового середовища шляхом освоєння відповідних знань, націлених на розширення його компетенції.

2.6. Навчальний елемент - це самостійний навчальний посібник, призначений для самостійного вивчення слухачем, який, як правило, охоплює одну трудову навичку чи дискретну частину навчального матеріалу, потрібну для оволодіння нею.

2.7. Пакет модульної навчально-методичної документації - це навчально-методичний комплекс, який включає в себе дидактичні та методичні матеріали, необхідні для індивідуалізованого професійного навчання у відповідності до змісту навчання, визначеного професійно-кваліфікаційною характеристикою з професії.

3. Управління професійним навчанням безробітних за модульною системою

3.1. Управління професійним навчанням безробітних за модульною системою здійснюється Міністерством соціальної політики України, Державним центром зайнятості, Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України та їхніми відповідними регіональними підрозділами.

3.2. Міністерство соціальної політики України: визначає обсяги і напрямки професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації безробітних; { Абзац другого пункту 3.2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства праці та соціальної політики N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006 }

здійснює методичне й організаційне забезпечення проведення професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації безробітних. { Абзац третій пункту 3.2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства праці та соціальної політики N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006 }

3.3. Державний центр зайнятості:

визначає пріоритетні сфери впровадження модульного навчання безробітних;

бере участь у розробці нормативно-правових актів щодо впровадження модульної системи навчання;

забезпечує через свої органи на місцях організаційну роботу з питань упровадження модульного професійного навчання безробітних;

здійснює експертну оцінку модульних навчальних програм для професійного навчання безробітних щодо їхньої відповідності вимогам кваліфікаційних характеристик професій працівників;

вивчає та аналізує ефективність модульної системи навчання безробітних;

здійснює разом з органами освіти і науки координацію роботи регіональних центрів зайнятості, навчальних закладів щодо організації та науково-методичного забезпечення модульного професійного навчання безробітних; { Абзац сьомий пункту 3.3 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства праці та соціальної політики N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006 }

забезпечує центр зайнятості Автономної Республіки Крим, обласні, Київський та Севастопольський міські центри зайнятості, навчальні центри державної служби зайнятості потрібними інструктивними, нормативними, програмно-методичними та іншими матеріалами з питань організації професійного навчання безробітних за модульною системою.

3.4. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України: розробляє нормативно-правові акти щодо впровадження модульної системи навчання;

забезпечує методичне керівництво, інспектування навчальних закладів, які здійснюють професійне навчання за модульною системою, надає їм методичну та організаційну допомогу;

здійснює експертизу модульної навчальної документації та змісту навчання за модульною системою щодо її відповідності державним стандартам освіти;

контролює зміст і якість навчального процесу за модульною системою.

3.5. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, управління освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій: { Абзац перший пункту 3.5 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства праці та соціальної політики N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006 }

сприяють організації навчання безробітних за модульною системою;

надають потрібну методичну допомогу навчальним закладам, які впроваджують професійне навчання безробітних за модульною системою;

забезпечують дотримання державних стандартів освіти.

3.6. Регіональні центри зайнятості: { Абзац перший пункту 3.6 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства праці та соціальної політики N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006 }

визначають відповідно до ситуації на ринку праці напрями професійного навчання, за якими здійснюватиметься професійне навчання безробітних за модульною системою в регіоні;

організують професійне навчання безробітних за модульною системою, для чого:

- укладають договори з навчальними закладами різних типів, погоджують навчальну документацію, терміни навчання і його вартість;

- здійснюють контроль за дотриманням строків, режиму та умов навчання навчальними закладами, з якими укладено договори на професійне навчання безробітних за модульною системою.

3.7. Український міжгалузевий центр модульного навчання, регіональні центри модульного професійного навчання:

координують розробку модульної навчальної документації та її запровадження;

здійснюють навчання педагогічних кадрів з питань методики розробки модульних навчальних програм та їхнього впровадження;

надають методичну допомогу навчальним закладам, що впроваджують професійне навчання безробітних за модульною системою;

вивчають та аналізують стан адаптації до професійної діяльності слухачів, які проходили професійне навчання за модульною системою, готують та подають в установленому порядку пропозиції щодо вдосконалення цієї роботи.

4. Організація професійного навчання безробітних за модульною системою

4.1. Професійне навчання проводиться за модульними навчальними програмами, що розробляються у відповідності до вимог кваліфікаційних характеристик професій.

4.2. До пакета модульної навчальної документації, крім навчальних планів і програм, входять навчальні посібники (елементи), тести до кожного модуля, інструкції для слухача та викладача, вихідний тест, що передбачає визначення рівня кваліфікації випускника. Пакет модульної навчальної документації призначається для багаторазового використання. Рішення про тиражування пакета для слухачів приймається навчальним закладом спільно з органами служби зайнятості під час укладання договору на навчання. Витрати на тиражування передбачаються в статті "Навчальні витрати" кошторису.

4.3. Модульна навчальна документація розробляється групами педагогічних та науково-педагогічних працівників, що створюються на добровільних засадах та затверджуються рішенням керівників відповідних навчальних закладів, з уключенням до їх складу технологів, майстрів, висококваліфікованих працівників з виробництва, сфери послуг тощо, які добре володіють технологічним процесом, функціональними діями та мають потрібні трудові навички з даної професії.

4.4. Розроблена модульна навчальна документація, що впроваджуватиметься в навчальному закладі, в обов'язковому порядку проходить попередню експертизу в регіоні незалежним експертом й затверджується регіональним органом управління освітою і наукою та погоджується із замовником. { Пункт 4.4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства праці та соціальної політики N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006 }

4.5. Навчальна модульна документація, що пройшла попередню експертизу в установленому порядку і допущена в порядку експерименту для використання в навчальному процесі, проходить обов'язкову практичну перевірку (апробацію).

Апробація проводиться навчальними закладами (за їхньою згодою), визначеними регіональним управлінням освіти і науки, регіональним центром зайнятості та регіональним центром модульного навчання. Обов'язковим елементом апробації є опитування слухачів, висновки викладача, який працював з групою безробітних, та незалежного фахівця відповідного напрямку професійної діяльності. { Абзац другий пункту 4.5 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства праці та соціальної політики N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006 }

4.6. Підсумки впровадження модульної системи навчання виносяться на розгляд Регіональної координаційної ради з питань упровадження модульної системи професійного навчання для прийняття відповідних рішень лише після закінчення навчання 2 - 3 груп за окремою професією.

4.7. Модульна навчальна документація, що пройшла апробацію і рекомендується до широкого впровадження, погоджується у

встановленому порядку і затверджується Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України.

4.8. Затверджена модульна навчальна документація є типовою для професійного навчання безробітних, направленою на навчання державною службою зайнятості.

4.9. На підставі типової модульної навчальної документації з урахуванням замовлення на підготовку кадрів навчальний заклад може розробляти робочу модульну навчальну документацію, скорочені модульні курси і за погодженням з державною службою зайнятості чи іншим замовником упроваджувати їх у навчальний процес.

4.10. Модульна навчальна документація для підвищення кваліфікації безробітних розробляється на основі типової, затверджується навчальним закладом і погоджується із регіональним центром модульного професійного навчання та регіональним центром зайнятості.

4.11. Підвищення кваліфікації робітників з числа безробітних за модульною системою може здійснюватись на курсах цільового призначення терміном не менше 20 годин.

Курси цільового призначення створюються для вивчення нової техніки, обладнання, виробів, матеріалів, технологічних процесів, засобів механізації і автоматизації, що застосовуються на виробництві, правил і вимог до їх безпечної експлуатації, технічної документації, а також питань економіки виробництва, підвищення якості продукції тощо.

4.12. Після завершення курсів цільового призначення слухачеві навчальним закладом видається сертифікат компетенції (додаток 1).

4.13. Фінансування розробки, рецензування та експертиз модульної навчальної документації здійснюється органом, за чим замовленням здійснюється ця розробка.

4.14. Модульна навчальна програма та науково-методична документація, що затверджена в установленому порядку, може використовуватись навчальними закладами, що ліцензовані за даною професією, без додаткового ліцензування їх діяльності.

4.15. Режим навчання безробітних встановлюється навчальними закладами, підприємствами, організаціями або установами, на базі яких воно проводиться, за погодженням із службою зайнятості.

Навчальний тиждень слухача встановлюється не більше 36 академічних годин, навчальний день - 8 академічних годин. Навчальний (робочий) план слухача під час проходження виробничої та передвипускної практики встановлюється відповідно до режиму роботи підприємства, установи, організації згідно із законодавством.

4.16. На першому етапі організації навчального процесу за модульною системою проводиться тестування слухачів з метою виявлення базового рівня їхніх знань та вмінь за професією, яке проводить навчальний заклад.

За результатами тестування для кожного слухача розробляється індивідуальна модульна навчальна програма, за якою і здійснюється навчання.

4.17. Загальна тривалість навчання встановлюється відповідно до Положення про порядок надання Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття послуг з професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації, затвердженого наказом Міністерства праці та соціальної політики України та Міністерства освіти і науки України від 13.02.2001 N 53/59 ([z0345-01](#)), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13.04.2001 за N 345/5536, із змінами. Термін навчання для кожного слухача визначається індивідуальною модульною програмою відповідно до базового рівня знань, вмінь, а також його особистих здібностей щодо оволодіння навчальним матеріалом. { Пункт 4.17 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства праці та соціальної політики N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006 }

4.18. Професійне навчання за модульною системою здійснюється в навчальних групах, кількість слухачів у яких становить не більше 15 і не менше 7 осіб на початок навчання.

У період навчання за погодженням з навчальним закладом допускається доукомплектування групи слухачами до верхньої межі визначеної чисельності. У міру випуску слухачів, які успішно завершили навчання раніше передбаченого для групи терміну, група може доукомплектуватися службою зайнятості при потребі незалежно від початку навчання потоковим методом. Якщо в регіоні немає додаткової потреби в кадрах певної професії, то доукомплектування групи не проводиться, навчання здійснюється до випуску останнього слухача.

4.19. Перерви в навчальному процесі встановлюються з урахуванням характеру робіт, що виконуються слухачем, як правило, до 15 хвилин на годину. Вивчення теоретичного матеріалу та самостійне оволодіння професійними навичками та вміннями здійснюється відповідно до індивідуальної модульної програми. Педагогічний працівник проводить тестування та визначає індивідуальні програми навчання слухачів, дає їм інструктивні вказівки та консультації, створює умови для ефективного навчання.

Вивчення кожного навчального елемента модульної програми закінчується тестуванням слухача.

4.20. Професійне навчання закінчується державною кваліфікаційною атестацією, передбачених навчальними планами. { Абзац перший пункту 4.20 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства праці та соціальної політики N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006 }

До державної кваліфікаційної атестації допускаються слухачі, які успішно виконали навчальну програму і здали всі тести, передбачені модульною програмою. { Абзац другий пункту 4.20 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства праці та соціальної політики N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006 }

Для проведення державної кваліфікаційної атестації створюється кваліфікаційна (державна) комісія у складі голови, заступника та членів комісії, яка формується щорічно наказом по навчальному закладу. Засідання комісії проводяться в міру потреби. { Абзац третій пункту 4.20 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства праці та соціальної політики N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006 }

Головою комісії призначається представник роботодавця або замовника підготовки кваліфікованих робітників - професіонал відповідної галузі виробництва чи сфери послуг. Про терміни проведення державної кваліфікаційної атестації навчальний заклад повідомляє службу зайнятості не пізніше ніж за 7 днів до її початку. { Абзац четвертий пункту 4.20 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства праці та соціальної політики N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006 }

4.21. Слухачам, які успішно пройшли державну кваліфікаційну атестацію, видаються документи державного зразка.

Слухачі, які виявили бажання оволодіти вищим кваліфікаційним розрядом, можуть за погодженням зі службою зайнятості продовжувати навчання.

Слухачі за їхнім бажанням або в разі професійної непридатності можуть бути відраховані після отримання початкового кваліфікаційного розряду.

{ Пункт 4.21 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства праці та соціальної політики N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006 }

4.22. Контроль за організацією навчального процесу, виконанням навчальних планів та програм здійснюється органами управління освітою і наукою спільно з замовниками на основі аналізу виконання індивідуальних програм навчання кожного слухача та відповідної документації (журнали, картки тощо). { Пункт 4.22

із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства праці та соціальної політики N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006 }

4.23. Навчальний заклад зобов'язаний здійснювати облік відвідування занять слухачами та подавати відповідну інформацію до служби зайнятості.

4.24. Слухачам, які проходять професійне навчання за модульною системою за направленням державної служби зайнятості, виплачується матеріальна допомога в розмірах, передбачених чинним законодавством.

Припинення виплати матеріальної допомоги або відрахування осіб здійснюється на загальних підставах у відповідності до чинного законодавства.

5. Вимоги до викладацьких кадрів, які здійснюють навчання безробітних за модульною системою

5.1. До викладацької роботи за модульною системою залучаються педагогічні працівники з вищою освітою та практичним досвідом педагогічної роботи не менше трьох років.

5.2. Педагогічні працівники повинні пройти підвищення кваліфікації у навчальних закладах, установах, перелік яких затверджується Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України за погодженням з Державним центром зайнятості, з методики модульного професійного навчання за програмами, погодженими з Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України.

5.3. Слухачам, які пройшли підвищення кваліфікації, засвоїли навчальну програму і здали залік (захистили випускну роботу), навчальним закладом, установою видається сертифікат установленого зразка (додатки 2, 3).

5.4. Сертифікат реєструється в спеціальному журналі, форма якого додається (додаток 4).

5.5. Педагогічні працівники, які здійснюють професійне навчання за модульною системою, періодично проходять підвищення своєї кваліфікації з цього напрямку.

6. Фінансування професійного навчання безробітних за модульною системою

6.1. Професійне навчання безробітних за модульною системою здійснюється за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, крім інвалідів, зареєстрованих у державній службі зайнятості, які відносяться до незастрахованих осіб. Професійне навчання цієї категорії інвалідів здійснюється за рахунок коштів Фонду соціального захисту інвалідів. { Пункт 6.1 в редакції Наказу Міністерства праці та соціальної політики N 376/693 ([z1161-06](#)) від 10.10.2006 }

6.2. Розрахунок вартості професійного навчання безробітних за модульною системою здійснюється відповідно до чинного законодавства.

6.3. Фінансування навчання та підвищення кваліфікації педагогічних працівників з питань методики модульного навчання здійснюється Державним центром зайнятості або іншою організацією в залежності від того, за чим замовленням здійснюється впровадження даної методики в навчальному закладі.

Додаток 1

до п.4.12 Положення про організацію професійного навчання безробітних за модульною системою

Сертифікат компетенції

Цим засвідчується, що _____

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)
закінчив(ла) курси цільового призначення за модульною системою
обсягом _____ годин в _____
(прописом) (назва навчального закладу)
і освоїв(ла) такі модулі (блоки).

N	Назва модулів (блоків)
з/п	

Голова кваліфікаційної комісії _____
Керівник навчального закладу _____
М.п. Реєстраційний N _____

Додаток 2
до п.5.3 Положення про організацію професійного навчання безробітних за модульною системою

Сертифікат N _____

Виданий _____

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)
про те, що він (вона) пройшов(-ла) в _____
_____ (назва навчального закладу, організації)
навчання за _____ годинною навчальною програмою з курсу

_____ (назва курсу)
Власник сертифіката має право розробляти модульну навчально-методичну документацію та здійснювати професійне навчання за модульною системою.

"__" _____ року

Керівник навчального закладу _____ (прізвище, ініціали)

М.п.

